

NOTĂ INFORMATIVĂ

la proiectul de lege pentru modificarea unor acte legislative

1. Cauzele care au condiționat elaborarea proiectului

Prin Legea nr. 73 din 04 mai 2010 pentru modificarea unor acte legislative s-au operat modificari la Legea nr. 190-XIII din 19 iulie 1995 cu privire la petiționare și la Hotărârea Parlamentului nr.57-XVI din 20 martie 2008 de aprobare a Regulamentului Centrului pentru Drepturile Omului, a structurii, a statului de funcții și a modului de finanțare a acestuia.

În acest sens, art. 10 alineatul (2) al Legii cu privire la petiționare i s-a atribuit următorul cuprins:

„(2) Petițiile ce nu întrunesc condițiile prevăzute la alin. (1) se consideră anonime și nu se examinează. Fac excepție petițiile ce conțin informații referitoare la securitatea națională sau ordinea publică, care se remit spre examinare organelor competente.”

Punctul 22 din anexa nr. 1 la Hotărârea Parlamentului de aprobare a Regulamentului Centrului pentru Drepturile Omului, a structurii, a statului de funcții și a modului de finanțare a acestuia a fost la fel modificat.

“ Cererile care nu întrunesc condițiile prevăzute la art. 10 alin. (1) din legea menționată se consideră anonime și nu se examinează. Fac excepție cererile ce conțin informații referitoare la securitatea națională sau ordinea publică, care se remit spre examinare organelor competente.”

În urma acestor intervenții legislative, la Curtea Constituțională a fost depusă o sesizare din partea Curții Supreme de Justiție pentru a se efectua controlul constituționalității acestor noi prevederi.

Astfel, Curtea a menționat că articolul 52 din Constituție garantează dreptul cetățeanului de a se adresa autorităților publice prin intermediul petițiilor, formulate în numele semnatarului. De același drept se bucură și organizațiile legal constituite, care pot adresa petițiile doar în numele colectivelor pe care le reprezintă. Prevederile constituționale referitoare la instituția petiționării sunt dezvoltate în Legea nr. 190-XIII cu privire la petiționare, adoptată de Parlament la 19 iulie 1994. Prin această lege se stabilește modalitatea de examinare a petițiilor cetățenilor Republicii Moldova și, respectiv, ale organizațiilor legal constituite, adresate organelor de stat, întreprinderilor, instituțiilor și organizațiilor.

Curtea a observat că, în corespundere cu articolul 52 din Constituție, care consfințește expres formularea petițiilor în numele semnatarului, art. 10 alin. (1) din Legea nr. 190/1994 prevede că petiționarul este obligat să semneze adresarea înaintată și să indice în ea numele, prenumele și domiciliul său, condiții necesare pentru identificarea și înștiințarea autorului petiției despre rezultatul examinării acesteia. Prevederea semnării obligatorii a petițiilor este consolidată de alin.(2) al art.10 din Legea nr. 190/1994, conform căruia petițiile care nu întrunesc condițiile enumerate la alin. (1) se consideră anonime și nu se examinează. Totodată, prin excepție de la regula instituită, alineatul (2) al art. 10 prevede că petițiile anonime ce conțin informații referitoare la securitatea națională sau ordinea publică se remit spre examinare organelor competente. Având în vedere că, potrivit art. 3 alin. (2) al Legii cu privire la petiționare, modul de examinare a cererilor privind încălcările drepturilor și libertăților constituționale ale omului se reglementează de legislația cu privire la avocații parlamentari, prevederi identice celor din

articolul 10 alin.(2) din Legea nr. 190/1994 se regăsesc și în punctul 22 din Anexa nr.1 la Regulamentul Centrului pentru Drepturile Omului.

Ca urmare. Curtea a reținut că din redacția articolului 52 din Constituție rezultă cu claritate că orice petiție urmează a fi semnată, iar petiționarii trebuie să fie identificabili. Analizând textual norma cuprinsă la articolul 52 alin. (1) din Constituție în corelație cu alte dispoziții constituționale care pun în sarcina legislativului reglementarea anumitor drepturi și libertăți (ex.: articolele 17, 25, 45, 48, 50 etc.), Curtea observă că utilizarea adverbului „numai” indică o restricție și exclude posibilitatea examinării petițiilor anonime. Necesitatea semnării petiției rezultă și din faptul că, potrivit prevederilor legale, petițiile adresate de către cetățeni au scopul de a asigura protecția drepturilor și a intereselor lor legitime.

În partea ce ține de protecția securității naționale și ordinii publice, invocată de autorități pentru justificarea instituirii excepției de examinare a unor petiții anonime, Curtea reține că, potrivit prevederilor procesual-penale, modalitatea prin care organul de urmărire penală este solicitat să repare un drept încălcat prin infracțiune sau este informat despre săvârșirea unei infracțiuni este adresarea plîngerii și, respectiv, a denunțului. Astfel, art. 263 din Codul de procedură penală stabilește că atât plîngerile, cât și denunțurile trebuie să cuprindă: numele, prenumele, calitatea și domiciliul petiționarului, descrierea faptei care formează obiectul plîngerii sau denunțului, indicarea făptuitorului, dacă acesta este cunoscut, și a mijloacelor de probă. Prin urmare, Curtea constată că și în procedura penală legiuitorul a prevăzut obligativitatea semnării adresărilor către organele constatatoare. Pe de altă parte, spre deosebire de Legea nr. 190/1994 cu privire la petiționare, Codul de procedură penală la art. 263 alin. (8) exclude examinarea plîngerilor și denunțurilor anonime, fără a face excepții, stabilind că: „(8) Plîngerile și denunțurile anonime nu pot servi temei pentru pornirea urmăririi penale [...]”. În același timp, în scopul apărării ordinii de drept, art. 263 alin. (8) al Codului de procedură penală prevede posibilitatea organelor de urmărire penală de a se autosesiza în vederea începerii urmăririi penale, avînd la bază informații obținute inclusiv din plîngerile și denunțurile anonime, fapt care însă nu poate fi calificat drept examinare a petițiilor (plîngerilor și denunțurilor) anonime.

Adițional, Curtea a observat că normele legale asigură protecția datelor cu caracter personal ale petiționarului. Astfel, potrivit art. 13 din Legea cu privire la petiționare, în procesul examinării petiției nu se admite divulgarea informațiilor privind viața personală a petiționarului contra voinței lui sau a altor informații, dacă acestea lezează drepturile și interesele lui legitime, precum și a informațiilor ce constituie secrete de stat. Nu se admite elucidarea unor informații privind personalitatea petiționarului, dacă acestea nu se referă la conținutul petiției. Ca în final, Curtea Constituțională se menționează că prin stabilirea în lege a obligației autorităților competente de a examina petițiile anonime în cazul în care conțin informații referitoare la securitatea națională sau ordinea publică legiuitorul a depășit cadrul constituțional și, astfel, a modificat în fapt conținutul normei constituționale fără o revizuire a Constituției. Or, modul de redactare a articolului 52 din Constituție nu oferă Parlamentului o marjă de discreție, care i-ar permite să instituie excepții de la regula semnării petițiilor. În lumina celor expuse, Curtea reține că textul constituțional nu instituie și nici nu protejează juridic un drept la petiționare anonimă, astfel, prevederile legale supuse controlului constituționalității constituie o încălcare a articolului 52 din Constituție.

2. Scopul și obiectivele proiectului urmărite prin adoptarea actului normativ

Promovarea acestui proiect este generată de necesitatea executării prevederilor articolului 28¹ din Legea cu privire la Curtea Constituțională nr. 317-XIII din 13 decembrie 1994, precum și a Hotărârii Guvernului privind modul de executare a hotărârilor Curții Constituționale nr. 1662 din 23.12.2002. De asemenea scopul proiectului este de a retușa lacunele legislative constatate de Curte.

3. Prezentarea succintă a concluziilor identificate în raportul de fundamentare a necesității de reglementare

Impactul financiar - proiectul de lege nu prezintă un impact financiar;
Impactul fiscal - proiectul de lege nu prezintă un impact fiscal;
Impactul administrativ - proiectul de lege nu prezintă un impact administrativ;
Impactul economic - proiectul de lege nu prezintă un impact economic;

4. Descrierea constatărilor expertizei anticorupție

Constatățile expertizei anticorupție vor fi inserate în textul notei informative ulterior efectuării acesteia.

5. Rezultatele expertizei juridice

Proiectul este în conformitate cu Constituția Republicii Moldova, actele legislative și normative în vigoare. La fel, acesta se încorporează armonios în cadrul actelor legislative modificate în vigoare și nu presupune elaborarea sau modificarea altor acte normative.

6. Respectarea transparenței în procesul decizional

Proiectul a fost plasat pe pagina web oficială a Ministerului Justiției – www.justice.gov.md, compartimentul *Transparența decizională*, directoriul *Proiecte de acte normative remise spre coordonare*.

Viceministru

Nicolae Eșanu